

Het einde van het 'tijdperk Boot'

Op 8 december 1967 was de burgemeester de speciale gast van Mies Bouwman in de dubbele stoel tijdens de uitzending van het populaire tv-programma 'Mies en scene'.

Eddie de Paepe

Als jongetje wilde Joost Johannes Gerardus Boot al burgemeester worden. Hij groeide op in de Haarlemmermeer (waar hij op 12 december 1902 het levenslicht zag). Het zootje van de burgemeester was zijn schoolkameraadje. Ik kwam er vaak thuis, vertelde hij jaren later in een interview met De Gooi- en Eemlander. Het was mijn eerste kennismaking met het burgemeesterschap. Het sprak mij als kind geweldig aan. Op zijn 27ste constateerde de ambitieuze Boot, inmiddels actief in de Anti-Revolutionaire Partij (ARP): Op mijn leeftijd had Napoleon Egypte al veroverd en ik ben nog niet eens burgemeester. Maar dat zou niet lang meer duren. Eind 1930, rond zijn 28e verjaardag, werd hij burgemeester - als een van de jongsten van Nederland - van de Groningse gemeente Winsum. Vervolgens bekleedde hij datzelfde ambt in Wisch en Terborg (vanaf 1937) en Ede (vanaf 1946).

Hilversum

In oktober 1951 trad Boot aan in Hilversum. Met aan zijn zijde zijn echtgenote Wilhelmina Antoinetta Colijn, een nicht van oud-premier Colijn. In zijn boek *Burgemeester in bezettingstijd* (1967), waarin hij zijn ervaringen in de oor-

logsjaren vastlegde, vertelt hij dat Hilversum al in 1940 onder zijn aandacht was gebracht. De secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken dr. K.J. Frederiks adviseerde hem met de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland te gaan spreken over de vacature-Hilversum. Het lokte

hem niet aan: in Wisch is het “heerlijk burgemeesteren” en “Hilversum heeft weinig karakter. Een forenzen gemeente. Een duiventil. In- en uitvliegend”.

Toch nam Boot jaren later die uitdaging alsnog aan. En met succes: als burgemeester heeft hij veel voor het dorp betekend. De energieke Boot was onder meer de drijvende kracht achter het naar Hilversum halen en faciliteren van de radio en de televisie. Hij ijverde voor de totstandkoming en de groei van het Omroepkwartier. Boot verwachtte dat daaruit een ‘werkgemeenschap met een eigen karakter’ zou groeien, waarvan Hilversum kon profiteren.

De burgemeester streed verder onder meer tegen de woningnood in zijn gemeente, met de bebouwing van de Kerkelanden en (weliswaar pas na zijn vertrek) de Hilversumse Meent als grootste successen.

Tegenover Jan Kuijk, oud-adjunct-hoofdredacteur van Trouw, noemde Boot echter iets heel anders het hoogtepunt van zijn Hilversumse periode: de plaatsing van een carillon in de toren van het raadhuis en vooral de plaatsing van een zeer nauwkeurig uurwerk in die toren, waardoor het mogelijk was dit carillon te gebruiken als radiotijdsein. Te vergelijken met de Big Ben van de BBC in Londen. Kuijk voegt daaraan toe: Helaas heeft de Hilversumse klok maar heel kort geklonken en moeten we het nu al tientallen jaren op de radio stellen met de geïmporteerde piepjes op de hele uren.

Reislust

Binnen de gemeente, binnen de regio, in binnen- en buitenland zette Boot zich in voor de Hilversumse be-

langen. Met een opvallende reislust. Hij reisde de wereld rond voor de gemeente, het bedrijfsleven en voor eigen rekening. Naast zijn werk in de gemeente wilde hij in het buitenland - en dan met name in het voorop lopende Amerika (Boot was ereburger van New Orleans) - ‘ervaringen en inzichten vernieuwen’ en ‘relaties aanboren en kweken’.

Wat zijn reislust betreft haalde Boot graag cabaretier Wim Kan aan die constateerde dat de burgemeester - ‘de reizende Luns van het Gooi’ - veel weg was, maar dat het mooi was dat hij altijd een overstapje in Hilversum maakte.

‘Showboat’

Zijn veelvuldig optreden in het openbaar leverde hem de bijnaam ‘Showboat’ op, maar daar zat hij in het geheel niet mee. Kritiek op die show heeft me nooit iets gedaan, vertelde hij in een afscheidsinterview in De Gooi- en Eemlander. Mijn persoonlijkheid is erg ingesteld op de representatieve kant van mijn werk. Ik deed niet aan show om de show. Ik heb me er nimmer voor geschaamd de allerkleinste dingen te doen. Ze hebben me wel eens gezegd; moet je dat nou zelf doen als burgemeester? Maar ‘t is me er altijd om te doen geweest: hoe krijg je harmonie in de bevolking.

De mensen moesten het gevoel krijgen dat zij bij de burgemeester, bij wijze van spreken, zo binnen konden lopen. Heb ik mij ergens op ingesteld, dan sta ik er helemaal voor. Het is nodig dat je met je mensen meeleeft. En je moet altijd het gevoel hebben: dit is mijn gemeente. Natuurlijk heb je daarbij teleurstellingen. Maar gelukkig ben ik niet rancuneus.

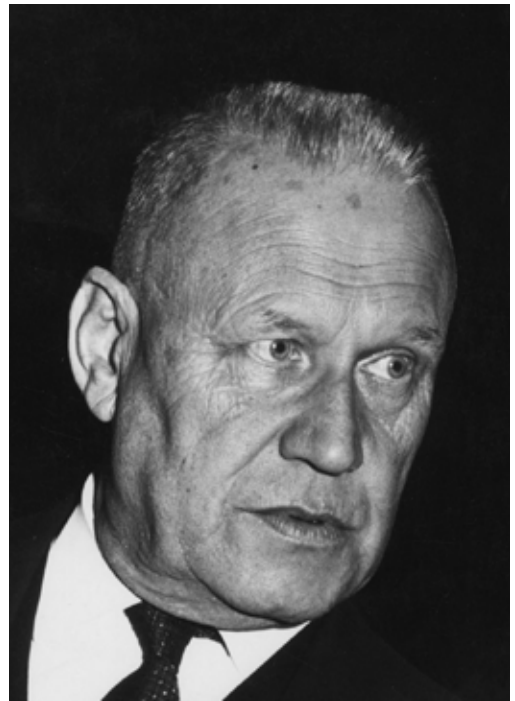
Hilversums nieuwe burgemeester bracht op 17 september 1951, samen met zijn echtgenote, een bezoek aan het Hilversumse Raadhuis, waar hij in de burgemeesterskamer met het college van b en v van gedachten wisselden. Op de foto v.l.n.r. wethouder J. de Jong Czn, wethouder mr. J.P.A.A. Lens, mevrouw Boot, burgemeester Boot, wethouder P.Th. Beudeker en de heer P. Bergsma, gemeentesecretaris.

Boot achter zijn bureau in de burgemeesterskamer, 1957. (coll.SAGV)

Burgemeester Boot in 1955. (coll.SAGV)

Boot in 1965. (coll.SAGV)

Sint Nicolaas

Op 12 december 1967 zou Boot de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

Op 20 november ontving hij, op de Kerkbrink, voor de laatste keer Sint Nicolaas. Boot kreeg van de goedheiligman een gravure van de oude dorpsbrink. Voor zijn echtgenote waren er bloemen. De kinderen zongen op aangeven van de sint: *Dag burgemeester, daaag, daaag, daaag, daaag burgemeester Boot.*

Op 8 december was de scheidende burgervader te gast in het bekende televisieprogramma Mies en Scene. Boot mocht plaatsnemen in de befaamde praatstoel en werd zo een Bekende Nederlander.

Enkele weken later, op donderdag 28 december 1967 stond er in *De Gooi- en Eemlander* een paginagroot interview met de scheidende burgemeester. Daarin werd nog eens aan die minder vleiende uitspraak van 27 jaar eerder gerefereerd. Op de vraag of hij inmiddels anders over die 'duiventil' dacht, antwoordde Boot diplomatiek: *We kunnen het erover eens zijn dat het karakter van Hilversum nu eenmaal zo is.*

Maar waarom was hij in 1951 toch naar Hilversum gekomen? Boot vertelde - onder het genot van een kopje chocolade - dat het indertijd de bedoeling was om hem

voor te dragen als gouverneur van Suriname, maar dat bij nader inzien een PvdA'er die post moest krijgen. De minister bracht daarop de vacature in Hilversum ter sprake. Boot besloot de stap te wagen en te proberen om in Hilversum, net als in kleinere gemeenten, meer 'samenbinding' te krijgen.

Voor mijn natuur is Hilversum moeilijk geweest, bekende Boot in het interview. Ik heb me hier moeten inhouden. De belangen van het natuurschoon eisten het. Maar begrijp me goed, Hilversum is een heerlijke gemeente en het was toch wel die Hilversumse problematiek, die me indertijd sterk aantrok. Het was een gemeente in groei, dank zij de omroep, wat die problematiek een heel speciaal karakter gaf. Boot vertelde aangetrokken te zijn door uitdagingen als de inpassing van radio en televisie in de gemeente, het beschermen van het natuurschoon, het creëren van kansen voor de industrie binnen de beperkte mogelijkheden, de verbetering van de Gooise samenwerking.

Kernsanering

Boot wees ook op de stappen die in de voorgaande tijd gezet waren in de 'kernsanering', waarvan de eerste zichtbare resultaten van de ontmanteling van de binnenstad - open ruimten waar vroeger fabrieken stonden,

Het startschot voor het bouwrijp maken van de grond voor de nieuwe woonwijk Kerkelanden in 1966. (coll.SAGV)

nieuwe parkeerterreinen - er op dat moment al waren. Als burgemeester zou hij de gesaneerde kern, een hoofdpunt van het gemeentelijke beleid, niet meer meemaken. *Wat dat betreft ben ik als Mozes, ik zal het beloofde land wel aanschouwen, maar niet mogen binnentrekken.* De Hilversumse binnenstad moet leefbaar blijven en zijn aantrekkingskracht voor de winkelstand houden, beklemtoonde Boot. 'Shopping-centres' aan de buitenkant waren uit den boze. Om het winkelhart bereikbaar te houden was gestart met de plaatsing van parkeermeters. Het invoeren van eenrichtingsverkeer zou pas na Boots afscheid zijn beslag krijgen.

Afgeremd

Een grote teleurstelling vormde voor Boot de ruimtelijke beperkingen van Hilversum met zijn dorpse kern met oude panden en zijn verouderde wegenpatroon, en zijn 'omsingeling' door beschermde natuurgebieden. *Ik geef toe, dat de vele problemen op het ruimtelijk vlak en het gemis aan*

expansiemogelijkheden mijn dynamische natuur afgeremd heeft. Met de 'nodige zelfucht' moest hij die beperkingen accepteren: de bescherming van de Gooise natuur kreeg nu eenmaal prioriteit. Toch heeft het mij al burgemeester veel leed gedaan, dat nog zovelen in woningnood verkeren. Dat de Hilversumse Meent niet bebouwd mocht worden zit me nog dwars. Gelukkig hebben we de Kerkelanden gekregen.

Als tweede teleurstelling voelde de scheidende burgemeester de 'om de zoveel jaren optredende bestedingsbeperking', waardoor Hilversum de plannen voor de sanering van de Kerkbrink en de oprichting van het cultureel centrum had moeten opschorten.

Wat dat laatste betreft stelde Boot wel dat het ontbreken van een accommodatie niet mag betekenen dat er niets te beleven valt. *Een gebouw is niet beslissend. Jan Stender kweekte in een allerminst modern zwembad toch ook wereldzwemsters. Alles draait om ideeën, betoogde Boot. Als die er zijn, kan de overheid hand- en spandiensten verlenen. In dat kader wees hij op de plannen voor de stichting van een*

Omroepmuseum.

Verder vertelde Boot altijd ‘verschrikkelijk veel’ van de raadsvergaderingen in Hilversum te hebben genoten, vooral als er ‘flitsend gedebatteerd werd’. Hij liet de raadsleden graag hun gang gaan, zolang er maar geen fatsoensnormen worden overschreden. Boot prees het niveau van de Hilversumse raad. Een gemeenteraad hoort kritisch te staan tegenover het ambtelijk-administratief apparaat. Zeker naarmate de overheid steeds meer in ons leven ingrijpt. De overheid is een gevaarlijk instituut. Neen, niet om de burgerij te helpen. Ik bedoel overheid om overheid.

Aan het eind van zijn burgemeesterschap in Hilversum was hij door diverse bedrijven benaderd om als adviseur of commissaris op te treden. Ik houd de boot een beetje af, meldde hij met een onbewuste woordspeling. Ook al omdat ik voel voor het sociale patroon.

Boot had zijn vrouw beloofd vanaf 1 januari 's avonds thuis te zijn, vertelde hij in Wij in Hilversum. Wij zullen meer tijd voor onszelf krijgen, ook al wacht mij veel werk in het belang van de middenstand. Na zijn pensionering zou hij - naast een zestal bestaande bestuursfuncties - voorzitter worden van het ontwikkelings- en saneringsfonds van het Centraal Instituut voor het midden- en kleinbedrijf. Er wacht me daar een heel boeiende ontwikkeling.

Schapen

Tijdens het interview met de krant rinkelde de telefoon in de burgemeesterskamer herhaaldelijk. Een van de telefoontjes kwam uit Bennekom, de toekomstige woonplaats van het echtpaar Boot. Onderwerp: de zeven schapen, die de burgemeester als hobby hield. Ze moesten wat extra voer hebben nu er sneeuw ligt, verklaarde Boot. Dat moest ik even zeggen.

Waarop de verslaggever informeerde in welke gemeente hij het burgemeesterschap met de meeste voldoening had uitgeoefend. Wat mijn natuur en werkkraft en het zoeken naar mogelijkheden betreft, was Hilversum uitermate boeiend, antwoordde Boot. Wat de zuiver menselijke kant aangaat, was het de Achterhoek. Het contact met de mensen was er steviger, door de oorlogstijd ook feller, bewogener.

Afscheid

Op 28 december vond het officiële afscheid van het burgemeesterspaar in de gemeenteraad plaats. Minister B. Roolvink van sociale zaken en volksgezondheid meldde tijdens de door ruim tweehonderd genodigden bijgewoonde plechtigheid in de raadzaal dat mevrouw Boot benoemd was tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Roolvink had overigens vroeger in Hilversum

De voormalige burgemeesterswoning aan de Torenlaan 45 in Hilversum. (bron: www.tgooli.info)

gewoond en gewerkt (bij de haardenfabrikant Jaarsma aan de Liebergerweg).

Mr. F.J. Kranenburg, commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Holland, maakte bekend dat de heer Boot benoemd was tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Daarna was het tijd voor speeches en cadeaus. Van de raadsleden kreeg het echtpaar bijvoorbeeld een bureaustoel en twee zilveren kandelaars. En E.A. Schüttenhelm bood namens de hele Nederlandse omroep een Pegasusbeeldje aan. Hij verklaarde dat de burgemeester voor de omroep 'een stuk zekerheid' had betekend, en er veel aan had gedaan dat Hilversum de radio-, televisie- en filmstad werd.

Uit handen van locoburgemeester dr. P.G. van der Vliet kreeg Boot de erепенning in goud van de gemeente Hilversum, en zijn echtgenote de erепенning in zilver. Verder werden hun namen ingeschreven in het Gulden Boek van de gemeente Hilversum.

De tekst voor de burgemeester luidt als volgt:

J.J.G. BOOT (geboren 12 december 1902) Was van 1 oktober

1951 tot 31 december 1967 burgemeester van Hilversum en vervulde naast zijn burgemeesterschap vele functies in besturen, commissies en organen zowel binnen als buiten de gemeente op het gebied van cultuur, maatschappelijk werk, nationale veiligheid en natuurbescherming.

En die voor zijn echtgenote:

MEVROUW W. A. BOOT-COLIJN (geboren 6 augustus 1901) Met grote bewogenheid heeft zij zich ingezet voor het maatschappelijke leven in Hilversum en heeft haar echtgenoot in zijn zware burgemeesterstaak steeds terzijde gestaan.

Tijdens de afscheidsbijeenkomst bood dr. Van der Vliet de burgemeester namens de gemeente een groot staatsportret (met steek) aan, gemaakt door de bekende schilder Carel Willink. Van der Vliet noemde Boot - die als speciale geste zijn ambtsketen mocht houden - de populairste burgemeester die Hilversum ooit had gehad, omdat hij zo toegankelijk was geweest voor iedereen die hulp zocht, en zich altijd buitengewoon energiek had getoond.

Vele jaren later vertelde Boot, die in het atelier van Willink in Amsterdam had moeten poseren, dat het re-

Beeld van de afscheidsreceptie. Het echtpaar Boot in gesprek met oud-minister Bauke Roolvink (links) en commissaris van de Koningin Kranenburg. (coll Anefo)

Portret door Carel Willink.

sultaat anders was dan hij had verwacht. *Er zat helemaal geen humor in. Ik had gedacht dat ik er met een ietwat olijk trekje zou uitkomen, maar wat ik er van zie, zit er geen opgewektheid in. Ik ben een in een ambtskostuum gestoken staatsiefiguur, die weet dat hij burgemeester is, aubades in ontvangst neemt en parades afneemt, betreurde Boot, die wat ironisch afsloot. Ik geloof dat het door deskundigen wel geprezen word.*

Expohal

Op 30 december namen de inwoners van Hilversum afscheid van hun burgemeester. Dat gebeurde in de Expohal, het voormalige Engelse paviljoen voor de wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel, waar Boot hoogstpersoonlijk de hand op had gelegd. Boot had later, op 12 oktober 1960, prinses Irene geassisteerd bij de officiële opening van het gebouw, dat onder meer onderdak ging

bieden aan diverse sporten (van april tot en met oktober) en aan beurzen, tentoonstellingen, godsdienstbijeenkomsten en examens.

Het afscheidsgeschenk van de bevolking was een ponywagen met twee pony's voor zijn boerderij in Bennekom. De vijf kleinkinderen van het echtpaar Boot maakten ter plekke een eerste rit.

Bedroefd hart

Boot liet Hilversum met een bedroefd hart achter, meldde hij in een afscheidsinterview in *Wij in Hilversum*. *Ik heb hier een prachtig stuk van mijn leven doorgebracht. Maar na 37 jaar burgemeesterschap, waarvan zestien in Hilversum, was het tijd om te gaan. Het burgemeestersambt is een slijtend ambt. Dat ga je pas op latere leeftijd zo voelen. Daarbij leeft een burgemeester in een glazen huis, stelde Boot. Al zijn*

De heer en mevrouw Boot werden respectievelijk benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

eigenschappen treden in de openbaarheid. Hij is nooit baas over zijn eigen tijd.

Hij meldde verder nooit veel 'voor het formalisme, voor een regentenmentaliteit' te hebben gevoeld. Ik ben nooit opgetreden als de onbereikbare magistraat, ver verheven boven de burger. Persoonlijk contact heb ik altijd boven alles gesteld; het regentschap leidt zo gauw tot isolement. Midden onder de mensen heb ik geleefd. Weten wat de mensen denken, hun beweegredenen doorgronden, dat is mijn lust en mijn leven.

Na het afscheid, eind december 1967, verhuisde het echtpaar Boot naar Bennekom. In 1971 overleed mevrouw Boot. Zes jaar later hertrouwde de oud-burgemeester met hoogleraar Berthe Siertsema. Hij overleed op 20 januari 2002 in Oudemirdum, op 99-jarige leeftijd.

In Hilversum is geen straat of laan naar oud-burgemeester Boot genoemd, maar wel in Ede en Varsseveld. Dit is de Burgemeester Bootlaan in Ede. (bron: www.familieboot.com)

BRONNEN

Eddie de Paepe, *Met hart en ziel; gevierde en verguisde Hilversummers*, Huizen/Almere 2002, pp. 75-93.

Jan Kuijk, A.-r. burgemeester in bezettingstijd, in: *Trouw*, 22 januari 2002.

Dagblad De Gooi- en Eemlander, dd. 28 en 29 december 1967.

S. Stokvis, Bij een afscheid; Met een bedroefd hart, in: *Wij in Hilversum*, nr. 53. Januari 1968, pp. 1741-1743.

Jacqueline Suyver, Ik herinner mij nog. Burgemeester Boot, in: *Hilversum zoals het was*, afl. 1, Van dorp tot stad, pag. 25, Zwolle, 1999.